

<https://www.youtube.com/watch?v=NfMccIGUGXA> - Polskie 100 lat. Odc. 7 Przewrót majowy 1926 r.

<https://www.youtube.com/watch?v=PYdFkgpi2jc> - **Zamach majowy i rządy sanacji**

<https://www.youtube.com/watch?v=hisidMaOMiQ> - **Zamach majowy i rządy sanacji - W pigułce**

Lekcja 3.06.2020

Temat: Zamach majowy i rządy sanacji.

1. Wycofanie się Józefa Piłsudskiego z życia politycznego.

2. Niestabilność systemu gospodarczego politycznego i patologie życia politycznego:

- korupcja, □ „partyjniactwo”, □ bezrobocie.

Józef Piłsudski

3. Utworzenie rządu Wincentego Witosa (koalicja Chjeno-Piasta) – **10 V 1926 r.**

4. Aktywizacja środowisk legionowych i mobilizacja oddziałów wiernych Józefowi Piłsudskiemu przeciwko prawicowemu rządowi Witosa.

5. „Spotkanie n moście” (12 V 1926 r.) – próba nakłonienia prezydenta Stanisława Wojciechowskiego przez Józefa Piłsudskiego do zdymisjonowania rządu Wincentego Witosa

6. Walki na ulicach Warszawy (12-14 V 1926 r.)

- poparcie zamachu ze strony Polskiej Partii Socjalistycznej (PPS) i Komunistycznej Partii Polski (KPP)
- strajk kolejarzy uniemożliwił transport żołnierzy wiernych rządowi do Warszawy.

ZMIANY NA NAJWYŻSZYCH SZCZEBŁACH WŁADZY

- 14 V 1926 r. – dymisja prezydenta Stanisława Wojciechowskiego i rządu Wincentego Witosa
- 15 V 1926 r. – powołanie Kazimierza Bartla na stanowisko premiera rządu
- 29 V 1926 r. wybór Ignacego Mościckiego na stanowisko prezydenta (rezygnacja Józefa Piłsudskiego z przyjęcia funkcji prezydenta)

ZMIANY KONSTYTUCJI

Nowelizacja konstytucji marcowej – **nowela sierpniowa – 2 VIII 1926 r.**

- ograniczenie uprawnień sejmu
- wzmocnienie pozycji prezydenta
- ✓ prawo rozwiązania sejmu i senatu przed upływem kadencji
- ✓ prawo wydawania dekretów (rozporządzeń z mocą ustawy) w czasie gdy sejm nie obradował

Uchwalenie Konstytucji kwietniowej – 23 IV 1935 r.

- wprowadzenie systemu rządów prezydenckich
- Konstytucja kwietniowa sankcjonowała autorytarnej dyktatury

ZMIANY W SYSTEMIE WŁADZ

□ PREZYDENT

- ✓ odpowiedzialny "wobec Boga i historii"
- ✓ prawo rozwiązania sejmu i senatu
- ✓ prawo weta wobec ustaw sejmu
- ✓ podpisywał ustawy i miał prawo wydawania dekretów
- ✓ mianował premiera i ministrów
- ✓ mianował 1/3 senatorów
- ✓ wyznaczał swojego następcę na czas wojny

□ RZĄD

- ✓ odpowiedzialny przed prezydentem

□ SEJM

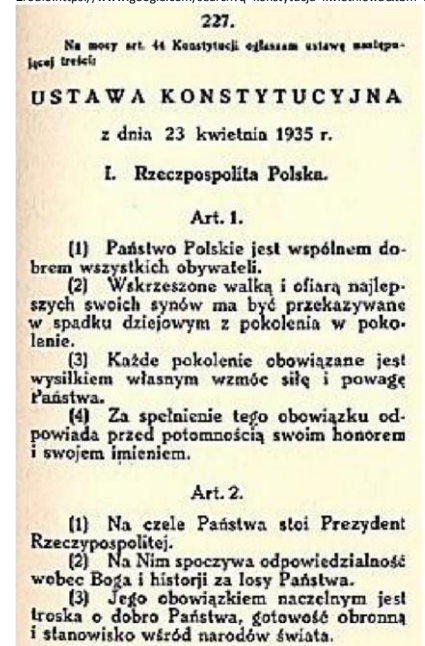
- ✓ czynne prawo wyborcze od 24 lat, a bierne od 30 lat
- ✓ wybory czteroprzymiotnikowe - bez zasady proporcjonalności

□ SENAT

- ✓ 1/3 składu powoływana przez prezydenta, a 2/3 w wyborach
- ✓ prawo wyborcze przysługiwało tylko tzw. Elicie.

Ograniczenie praw obywatelskich - "granica wolności dobro powszechnie"

Źródło: <https://www.google.com/search?q=konstytucja+kwietniowa&tbn=isc>

7. Rządy autorytarne Józefa Piłsudskiego (**autorytaryzm**)

- sprawowanie władzy za pośrednictwem zaufanych ludzi piastujących najwyższe stanowiska □ pełnione funkcje:

- ✓ dwukrotnie premiera rządu
- ✓ ministra spraw wojskowych
- ✓ Generalnego Inspektora Sił Zbrojnych

FORMY WALKI POLITYCZNEJ

- działalność Centrolewu (1928-1930 r.)
 - ✓ sojusz partii ludowych i lewicowych
 - osadzenie przywódców opozycji (m. in. Wincentego Witosa i Wojciecha Korfatego) w twierdzy brzeskiej
 - rozwiązanie sejmu przez prezydenta Ignacego Mościckiego
 - Wybory brzeskie – 23 XI 1930 r.
 - ✓ łamanie prawa wyborczego przez stronę rządową
- Represje wobec działaczy opozycyjnych
 - ✓ proces brzeski
 - ✓ wyroki więzienia dla jedenastu działaczy opozycyjnych
 - ✓ emigracja Wincentego Witosa i Wojciecha Korfatego
- utworzenie obozu dla więźniów politycznych w Berezie Kartuskiej

9. Śmierć Józefa Piłsudskiego – 12 V 1935 r.

- powstanie dwóch grup:
 - ✓ **grupa zamkowa** – liderem prezydent Ignacy Mościcki (modernizacja gospodarcza kraju)
 - ✓ **GISZ** grupa wojskowa – marszałek Edward Rydz Śmigły - Generalny Inspektor Sił Zbrojnych (unowocześnienie armii)

10. Utworzenie sanacyjnego Obozu Zjednoczenia Narodowego (OZN – „Ozon”)

Źródło <https://www.google.com/search?q=%C5%9Bmier%C4%87+%C3%B3zefa+pi%C5%82sudskiego&tbn=isch&ved=2ahUKEwissdPulKrpAhVVsyoKHRsIA5AQ2-cCegQ>

Pogrzeb Marszałka Józefa Piłsudskiego

Zadanie domowe:

Scharakteryzuj polski autorytaryzm na tle europejskim. Skorzystaj z informacji do lekcji zawartych w podręczniku str. 244. Zadanie odeślij na adres mailowy nauczyciela do dnia 7.06.2020